

ΗΜΕΡΙΔΑ

ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ

ΤΕΕ, Αθήνα, 5 Δεκεμβρίου 2007

Συμπεράσματα

Στις 5 Δεκεμβρίου 2007 οργανώθηκε από το ΤΕΕ στην Αθήνα Ημερίδα με στόχο την πληροφόρηση του κοινού σχετικά με τη νέα Οδηγία 2007/60/ΕΚ και την παρουσίαση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας με έμφαση στην Περιφέρεια και τις συνέπειες από τις πρόσφατες πυρκαγιές.

Την έναρξη της Ημερίδας κήρυξε ο ΓΓ του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Ε. Μπαλτάς, ενώ χαιρετισμό απηύθυναν ο Πρόεδρος του ΤΕΕ κ. Ι. Αλαβάνος και οι εκπρόσωποι των κομμάτων κ.κ. Τρυφωνίδης (ΝΔ), Κουβέλης (ΠΑΣΟΚ), Καραθανασόπουλος (ΚΚΕ) και Ξηροτύρη (ΣΥΡΙΖΑ).

Στην πρώτη ενότητα της Ημερίδας έγινε παρουσίαση της Οδηγίας από τεχνική και νομική πλευρά, ακολούθησε μεθοδολογική προσέγγιση της αντιπλημμυρικής προστασίας στο πλαίσιο της νέας Οδηγίας και τέλος έγινε εισαγωγή στο πρόβλημα των διακρατικών λεκανών.

Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάστηκαν εισηγήσεις από φορείς όπως το ΥΠΕΧΩΔΕ, η Περιφέρεια και το ΕΘΙΑΓΕ, καθώς και από τη Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος του ΤΕΕ.

Τέλος στο τρίτο μέρος υπήρχαν εισηγήσεις από μελετητές για διάφορες εφαρμογές και παρουσίαση εργαλείων για τη διαχείριση των πλημμυρών.

Σύμφωνα με την νέα Οδηγία 2007/60/ΕΚ, «πλημμύρα» ορίζεται η προσωρινή κάλυψη από νερό εδάφους το οποίο, υπό φυσιολογικές συνθήκες, δεν καλύπτεται από νερό. Η πλημμύρα είναι φαινόμενο έναντι του οποίου δεν είναι δυνατή η πλήρης προστασία, δεδομένης και της κλιματικής αλλαγής.

Η ολοκληρωμένη διαχείριση της λεκάνης απορροής του ποταμού περιλαμβάνει:

σχέδιο διαχείρισης (υδατικών πόρων και ποιότητας νερού) με βάση τη 2000/60

σχέδιο διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας με βάση τη 2007/60

και βασίζεται στις βέλτιστες τακτικές και διαθέσιμες τεχνολογίες που δεν συνεπάγονται υπερβολικό κόστος. Οι δύο διαδικασίες θα πρέπει να αλληλοαξιοποιούνται ώστε καθίσταται δυνατή η εκμετάλλευση των διαθέσιμων συνεργιών.

Σύμφωνα με την Οδηγία 2007/60/ΕΚ προβλέπονται οι εξής εργασίες:

1. Νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις έως **26/11/2009**.

2. Προκαταρκτική αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας (δόκιμος όρος: διακινδύνευση πλημμύρας) πρώτη υποβολή 22/12/2011 (επικαιροποίηση το 2018 και μετά ανά δετία επικαιροποίηση ανά δετία) βασιζόμενη σε διαθέσιμες ή εύκολα υπολογιζόμενες πληροφορίες) που περιλαμβάνει χάρτες της περιοχής λεκάνης απορροής του ποταμού (υπολεκάνες, παράκτιες ζώνες, τοπογραφία, χρήσεις γής), ιστορικά στοιχεία πλημμυρών, αξιολόγηση συνεπειών, ανταλλαγή πληροφοριών με άλλα κράτη –μέλη για διακρατικά νερά

Βάσει της αξιολόγησης επιλέγονται οι «μονάδες διαχείρισης» για τις οποίες υπάρχει σοβαρός κίνδυνος πλημμύρας για τις οποίες συντάσσονται τα παρακάτω:

3. Χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας (δόκιμος όρος: Χάρτης κινδύνου πλημμύρας - Flood Hazard Maps πρώτη υποβολή 22/12/2013 επικαιροποίηση το 2019 και μετά ανά δετία. Εξετάζονται σενάρια πλημμύρας (ακραίων φαινομένων, μέσης και υψηλής πιθανότητας) και η αντίστοιχη έκταση πλημμύρας, στάθμη, ταχύτητα νερού
Και Χάρτες κινδύνων πλημμύρας (δόκιμος όρος: Χάρτες διακινδύνευσης πλημμύρας Flood Risk Maps) με ενδεικτικό αριθμό πληγέντων, πληγείσα οικονομική δραστηριότητα, εγκαταστάσεις που μπορεί να προκαλέσουν ρύπανση, διάβρωση και απόθεση φερτών.
4. Σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας (δόκιμος όρος: Σχέδια διαχείρισης διακινδύνευσης Πλημμύρας - Flood Risk Management Plans) πρώτη υποβολή 22/12/2015 (επικαιροποίηση το 2021 και μετά ανά δετία) που θέτουν στόχους διαχείρισης ή μη διαρθρωτικές πρωτοβουλίες που εστιάζουν στη μείωση των δυνητικών αρνητικών συνεπειών, δίνουν περίληψη των μέτρων και των προτεραιοτήτων που προτείνονται (λαμβάνονται υπόψη: κόστος και οφέλη, έκταση πλημμύρας, πλημμυρική ροή, περιοχές συγκράτησης του νερού, περιβαλλοντικοί στόχοι της 2000/60, διαχείριση εδάφους και νερού, χωροταξικός σχεδιασμός, χρήσεις γης, προστασία της φύσης, ναυσιπλοΐα και λιμάνια). Εστιάζουν σε: Πρόληψη – Προστασία - Ετοιμότητα (πρόβλεψη , έγκαιρη προειδοποίηση, βιώσιμες πρακτικές όπως «περισσότερος χώρος στους ποταμούς» - διατήρηση ή αποκατάσταση πλημμυρικής κοίτης, μέτρα πρόληψης και μείωσης των ζημιών στην υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά, στην οικονομική δραστηριότητα). Θα πρέπει να γίνεται επανεξέταση και επικαιροποίηση, αξιολόγηση της προόδου, αιτιολόγηση μη εκτέλεσης προγραμματισμένων έργων, συμπληρωματικά μέτρα.
5. Στα παραπάνω θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κλιματική αλλαγή.

Ειδικότερα για την Ελλάδα διαπιστώθηκαν τα εξής:

1. Οι λεκάνες απορροής ποταμών στην Ελλάδα διαφέρουν από αυτές της Κεντρικής Ευρώπης ως προς την έκταση τους και συνεπώς ως προς τον τύπο των παρατηρουμένων πλημμυρών: Οι πλημμύρες στον Ελληνικό χώρο χαρακτηρίζονται ως ταχείας απόκρισης και δίνουν μικρά χρονικά περιθώρια αντίδρασης σε επίπεδο πολιτικής προστασίας.
2. Οι μεγάλες λεκάνες απορροής (Αξιός, Στρυμόνας, Νέστος, Έβρος) ανήκουν στην κατηγορία των διακρατικών. Η οδηγία προβλέπει είτε η λεκάνη απορροής υπάγεται εξ ολοκλήρου εντός ΕΕ είτε όχι να επιδιώκεται η κατάρτιση ενός διεθνούς σχεδίου διαχείρισης. Οι αρχές της Αειφορίας πρέπει να βρουν εφαρμογή στην «υδροδιπλωματία» με στόχο την επιδίωξη διμερών η πολυμερών διακρατικών συμφωνιών αλλά και την αναθεώρηση των υπαρχόντων (π.χ. συμφωνία Νέστου) σύμφωνα με τα νέα δεδομένα των Οδηγιών 2000/60/ΕΚ και 2007/60/ΕΚ.
3. Δεν υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός και τα έργα που υλοποιούνται είναι συχνά αποσπασματικά, ελλιπή ή και ανεπαρκή.
4. Η αλλαγή των χρήσεων γης (αστικοποίηση, πυρκαγιές, μείωση των δασικών εκτάσεων, μείωση του χρόνου συρροής των νερών, αύξηση του συντελεστή απορροής) επιβάλλει την επικαιροποίηση των υπαρχουσών παλαιών μελετών.
5. Υπάρχει έλλειψη προσβάσιμων υδρολογικών και υδραυλικών δεδομένων για τη σύνταξη υδρολογικών μελετών και τη χρήση νεώτερων μη εμπειρικών μεθόδων υπολογισμού.

Επομένως, λόγω της ιδιαιτερότητας των χαρακτηριστικών της χώρας μας για την εφαρμογή της 2007/60 και η διαχείριση επικινδυνότητας πλημμύρας πρέπει:

1. Να δοθεί η δέουσα προτεραιότητα στο νομοθετικό έργο που απαιτείται για την υλοποίηση της Οδηγίας 2007/60 στην Ελλάδα, καθώς και στη διοικητική δομή που θα κληθεί να υποστηρίξει και να συντονίσει τις απαραίτητες μελέτες. Εφόσον Φορέας υλοποίησης της Οδηγίας αυτής θα είναι η ήδη συσταθείσα Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, η οποία αναλαμβάνει τον κεντρικό σχεδιασμό τόσο της διαχείρισης όσο και της Πολιτικής Προστασίας, θα πρέπει να στελεχωθούν επαρκώς οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Υδάτων ώστε να μπορούν να χειριστούν και να εφαρμόσουν τα σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας. Συνεπώς οι τοπικοί φορείς πρέπει να έχουν συγκεκριμένο και σαφή ρόλο, ενταγμένο στον συνολικό μακροπρόθεσμο σχεδιασμό (που θα πρέπει να συντάσσεται με τη συναίνεση της τοπικής κοινωνίας και με διαφανείς διαδικασίες) και να είναι σε θέση να ανταποκριθούν άμεσα στη διαχείριση κρίσεων.
2. Να διευκρινιστούν οι αρμοδιότητες φορέων όπως ο Φορέας Διαχείρισης Κηφισού και η Κεντρική Συντονιστική Επιτροπή υπό το πνεύμα της νέας Οδηγίας.

3. Να υπάρξει συντονισμός μεταξύ του χωροταξικού σχεδιασμού και των απαιτούμενων δράσεων για την πρόληψη των πλημμυρών.
4. Να συνταχθούν πιλοτικές εφαρμογές σε λεκάνες του ελληνικού χώρου αντιπροσωπευτικές της μεσογειακής μορφολογίας (μικρές λεκάνες που απορρέουν κατευθείαν στη θάλασσα χωρίς «μέσο τμήμα» ποταμού, επαρχιακές παραλιακές πόλεις χτισμένες με κεντρικό άξονα ένα ρέμα που έχει καλυφθεί ή εκτραπεί εκ των υστέρων, καταπατήσεις κτλ.) σε στενή συνεργασία με άλλες ειδικότητες.
5. Το ΤΕΕ έχει ανακηρύξει ως έτος ποιότητας και τυποποίησης το 2008, θα ήταν λοιπόν παράλειψη να μην αναφερθούμε:
  - Στο πρόβλημα ορολογίας καθώς το κείμενο της Οδηγίας στα Ελληνικά περιλαμβάνει μη δόκιμους όρους.
  - Στην αναγκαιότητα σύνταξης των κατάλληλων προδιαγραφών που θα εγγυώνται την ποιότητα και πληρότητα των μελετών που θα εκπονηθούν. Η ύπαρξη σωστών προδιαγραφών είναι σε θέση να εξασφαλίσει την εξαγωγή ασφαλών και συγκρίσιμων συμπερασμάτων, με τη θέσπιση ενιαίων κατά το δυνατό κριτηρίων.
  - Στην ύπαρξη αξιόπιστων, προσβάσιμων και συμβατών μεταξύ τους πληροφοριών, μετρήσεων ή δεδομένων. Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι, επειδή η συλλογή στοιχείων είναι χρονοβόρα, είναι κρίσιμο να γίνουν έγκαιρα οι απαιτούμενες κινήσεις για την έναρξη των εργασιών έτσι ώστε να μην υποβαθμιστεί η ποιότητα του τελικού αποτελέσματος.

Στην Ελλάδα υπάρχει το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και η γνώση των νέων τεχνολογιών που μπορούν να αξιοποιηθούν με στόχο η Οδηγία 2007/60 να μην αποτελέσει άλλη μια «υποχρέωση» προς την ΕΕ αλλά εργαλείο αποφυγής και επίλυσης προβλημάτων που στοιχίζουν σε οικονομικούς και περιβαλλοντικούς όρους αλλά συχνά και σε ανθρώπινες ζωές.